

man væsentligt maa gjøre gjældende imod det i Lovforslaget opstillede Maffineri. Det vil paabehrde Communerne Noget, som de af Mangel paa Indsigt og paa Grund af den naturlige menneskelige Svaghed ikke ville kunne udføre. Vi kunne ogsaa tage Forholdet fra en anden Side. Hvorledes vil Communens Skatteligning i Virkeligheden fremstille sig, naar den ikke skal paaligne sig selv et bestemt Beløb, men derimod skal sige: Alle Communens Beboere skulle ansættes efter deres virkelige Skatteindtægt, og deraf skal der tages visse Procent som Skattebeløbet for hele Communen? Vil dette ikke med andre Ord sige, at Communen gjør en Selvangivelse til Skat, som er ucontroleret? Dette er det virkelige Forhold. Naar Sogneforstanderskaberne for N. N. Sogn, eller — for at tage Kjøbstæderne — naar Communalbestyrelsen for N. N. Kjøbstad siger: Vi ansee os for at kunne have den og den Indtægt, og til den angive vi os selv paa Communens Vegne, saa sætter Communen sig selv til Skat, uden at der er nogen væsentlig Control dermed. Der er vel paa Landet Amtsraadene, men de ere jo tildeels udgaaede fra Sogneforstanderskaberne og have saaledes i det Mindste tildeels den samme Interesse som disse. Hele dette Forhold er, troer jeg, Lovforslagets svage Side. De 2 pCt., der skulle høde derpaa, troer jeg ikke, at man — og jeg er deri bleven bestyrket ved Finantsministerens egen Pittning idag, — vil kunne lægge stor Vægt paa. At $\frac{1}{50}$ af den Skat, som Communen skal udrede, tilfalder Communen selv, om end ikke umiddelbart, saa dog igjennem den større Commune, til hvilken den ellers vilde komme til at hde Bidrag, kan sandelig ikke danne nogen Modvægt. Jeg har derimod hørt Enkelte sige: Naar vi i Communerne selv indspørte en væsentlig Indkomststat, naar Communerne altsaa selv skulde skaffe en stor Deel af deres egne Udgifter tilveie igjennem den samme Indtægt, saa vilde de blive saa væsentligt interesserede i at faae Indtægten frem, at dette vilde danne den fornødne Modvægt og komme Staten tilgode. (En Stemme: Ja!). Nei, det vil ingenlunde blive Tilfældet. Statens Interesse er nemlig den, at hele det fulde Indtægtsbeløb, som giver en billig Skat for denne Commune i Forhold til de andre ved en

vis bestemt Procent, kommer tilstede. Communen har derimod aldeles ingen Interesse i at faae det virkelige, fulde, tilstrækkeligt høie Indtægtsbeløb frem, thi, hvis en Commune ansætter sig til en aarlig Indtægt af 10,000 Rb. istedetfor af 50,000 Rb., saa behøver den kun for sit eget Vedkommende at tage saa mange flere Procent, som ville være nødvendige for at dække den Nedgang, der ellers derigjennem vilde skee i dens egne Skatter, men den Hjælp kan Staten jo ikke tye til. Communen har altsaa ligeoverfor Staten Interesse af at ansætte sig til en lav Indtægt og sige: Vore Indtægter udgjøre tilsammen kun dette Beløb, og saa, naar den skal have sine egne Udgifter dække, at sige: Vi maae tage desto flere Procent; til Staten kan den kun komme til at udrede det samme Procentbeløb, som andre Communer.

Det er disse Hensyn, som gjøre, at man enten maa lægge Skatteligningen udenfor Communalbestyrelserne — det er den ene Udvei — eller ogsaa, at man maa binde Communalbestyrelserne saaledes, at de ikke kunne unndrage sig Skattepligten. Det Første vilde skee, naar man lod Skatten lignes over hele Landet af Skattecommisfaires, som Statsmagten, Regjeringen, havde valgt; men det vilde blive et uhyre dyrt Maffineri, hvorom der derfor ikke kan være Tale. Jeg skal dog angive et Middel, hvorved man tilnærmelsesviis kunde paa en noget lettere Maade gaae denne Vej, idet jeg just, som tidligere omtalt, stoler paa, at Villighed og Retfærdighed indtil en vis Grad idetmindste gjøre sig gjældende i den mindre Kreds, naar ikke Fristelsen bliver for stærk, og naar man overhovedet kan see den Gjenstand, som man skal tage Bestemmelse ligeoverfor i sin Nærhed. Hvis det var muligt ved uafhængige Mænd udenfor Communerne at fastsætte Skatteindtægten i hvert Sogn, f. Ex. for tre Gaardmænd, en rig, en middelvelhavende og en fattig, og for tre Huusmænd i forskjellige Stillinger, saa vilde hele Communen følge efter, thi det vilde da hedde: Ja, naar det er givet, at A skal betale Saameget, saa kan jeg ikke sætte B lavere end til Saa- og Saameget; thi det vilde stride imod Retfærdighed. Og det vilde dernæst blive sagt: Skal B betale Saameget,